RETTENS DOM (Anden Udvidede Afdeling)

10. maj 2006 *

I sag T-279/03,

Galileo International Technology LLC, Bridgetown (Barbados)

Galileo International LLC, Wilmington, Delaware (De Forenede Stater)

Galileo Belgium SA, Bruxelles (Belgien)

Galileo Danmark A/S, København (Danmark)

Galileo Deutschland GmbH, Frankfurt am Main (Tyskland)

Galileo España, SA, Madrid (Spanien)

Galileo France SARL, Roissy-en-France (Frankrig)

Galileo Nederland BV, Hoofdorp (Nederlandene)

* Processprog: fransk.

Galileo Nordiska AB, Stockholm (Sverige)

Galileo Portugal Ltd, Alges (Portugal)

Galileo Sigma Srl, Rom (Italien)

Galileo International Ltd, Langley, Berkshire (Det Forenede Kongerige)

The Galileo Co., London (Det Forenede Kongerige)

Timas Ltd, Dublin (Irland)

ved avocats C. Delcorde, J.-N. Louis, J.-A. Delcorde og S. Maniatopoulos, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgere,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved N. Rasmussen og M. Huttunen, som befuldmægtigede, bistået af avocats A. Berenboom og N. Van den Bossche, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

angående en påstand om erstatning med henblik på, dels, at Kommissionen ophører med at bruge udtrykket »Galileo« i forbindelse med fællesskabsprojektet om et globalt satellitbaseret radionavigationssystem og med at tilskynde tredjemænd til at bruge udtrykket, dels, at sagsøgerne får godtgjort det tab, de har lidt som følge af Kommissionens anvendelse af og kampagne for udtrykket, der angiveligt er identisk med varemærker, som sagsøgerne har registreret, samt med deres firmanavne,

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET
I FØRSTE INSTANS (Anden Udvidede Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J. Pirrung, og dommerne A.W.H. Meij, N.J. Forwood, I. Pelikánová og S. Papasavvas,

justitssekretær: fuldmægtig C. Kristensen,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 30. november 2005,

afsagt følgende

Dom

Sagens baggrund

1. *Udtrykket »Galileo« som brugt af sagsøgerne*

1 Virksomhedskoncernen Galileo, som de sagsøgende selskaber er en del af, blev stiftet i 1987 af 11 nordamerikanske og europæiske luftfartsselskaber. Koncernen er

en af verdens førende inden for udbud og levering af elektroniske tjenesteydelser til luftfartssektoren, rejse- og fritidsbranchen samt hotelindustrien for så vidt angår adgang til oplysninger vedrørende tilbud, fartplaner og priser. Kundekredsen består i det væsentlige af rejsebureauer, hotelvirksomheder, biludlejningsselskaber, luftfartsselskaber, rejsearrangører og krydstogtselskaber.

2 Udtrykket »Galileo« er en bestanddel af sagsøgernes firmanavne, selskabsnavne eller domænenavne. Sagsøgeren Galileo International Technology LLC er indehaver af flere nationale ord- og firgurmærker, der er blevet registreret mellem 1987 og 1990, hvori udtrykket indgår enten som den eneste bestanddel, eller som én blandt flere bestanddele, såsom ordmærkerne GALILEO, der blev registreret i Frankrig den 17. september 1987, i Tyskland den 18. august 1988 og i Spanien den 3. oktober 1988.

3 Sagsøgeren Galileo International Technology LLC er desuden indehaver af flere EF-varemærker, der er registreret af Kontoret for Harmonisering i det Indre Marked (Varemærker og Design) (herefter »Harmoniseringskontoret«) i henhold til Rådets forordning (EF) nr. 40/94 af 20. december 1993 om EF-varemærker (EFT 1994 L 11, s. 1), som ændret. Registreringen vedrører følgende figurmærker:

GALILEO
INTERNATIONAL

p**owered by** Galileo

4 Det første af disse figurmærker blev registreret den 4. marts 1999 og igen den 9. marts 2004, det andet blev registreret den 20. januar 2000. Denne sagsøger er tillige indehaver af ordmærket GALILEO, der blev registreret den 1. oktober 2003. Alle disse varemærker blev registreret for varer og tjenesteydelser, der henhører under klasse 9, 16, 35, 38, 39, 41 og 42 i Nice-arrangementet af 15. juni 1957 vedrørende international klassificering af varer og tjenesteydelser til brug ved registrering af varemærker, som revideret og ændret.

5 Disse EF-varemærker og nationale varemærker (herefter »sagsøgernes varemærker«) er blevet registreret som betegnelse for bl.a. teletjenester i form af datatransmission, edb-programmer til lufttransport, billeje og reservation af rejser, underholdningstjenester, tjenesteydelser inden for branchen for indkvartering og restauration samt elektriske apparater og edb-apparater, computere, computersoftware og tekstbehandling.

2. *Udtrykket »Galileo« som brugt af Kommissionen*

6 Den 10. februar 1999 vedtog Kommissionen en meddelelse, der har overskriften »Galileo — Europæisk deltagelse i en ny generation af satellitnavigationstjenester« (KOM(99) 54 endelig). Kommissionen ville med denne meddelelse gøre det muligt at oprette et satellitsystem ved navn Galileo, der dækker civile brugeres behov over hele verden på området for radionavigation, positions- og tidsbestemmelse. Ifølge Kommissionen vil Galileo kunne forenes med de to eksisterende operationelle systemer — det amerikanske GPS-system (Global Positioning System (satellitbaseret globalt positionsbestemmelsessystem)) og det russiske Glonass-system (Global Orbiting Navigation Satellite System (globalt satellitnavigationssystem)) — og vil kunne levere en ny, global helhed af satellitnavigation, GNSS (Global Navigation Satellite System (globalt navigationssatellitsystem)). Det har fra begyndelsen været meningen, at den private sektor skal deltage i finansieringen af udgifterne til gennemførelsen af Galileo-projektet.

7 Ved resolution af 19. juli 1999 om europæisk deltagelse i en ny generation af satellitnavigationstjenester — Galileo — Definitionsfasen (EFT C 221, s. 1) godkendte Rådet Kommissionens meddelelse.

8 Den 22. november vedtog Kommissionen en meddelelse til Rådet og Europa-Parlamentet om Galileo (KOM(2000) 750 endelig), der beskriver resultaterne fra definitionsfasen i Galileo-programmet, og hvori dets økonomiske og finansielle aspekter samt forvaltningsstrukturen fremlægges. For så vidt angår programmets enkelte faser opregner meddelelsen fasen til udvikling af satellitter (2001-2005), ibrugtagningsfasen i forbindelse med konstruktion og opsendelse af satellitter (2006 og 2007) samt en fase vedrørende den økonomiske og erhvervsmæssige drift af det nye system (fra 2008).

9 Med resolution af 5. april 2001 om Galileo (EFT C 157, s. 1) godkendte Rådet de elementer, der var nødvendige for udviklingsfasen. Det opfordrede bl.a. Kommissionen til at indlede en udbudsprocedure med henblik på at gøre det muligt for den private sektor at deltage i projektet og fastlægge, hvilke erhvervsmæssige tjenester Galileo skal levere. Rådet understregede tillige interessen i, at den private sektor påtager sig en bindende, finansiel forpligtelse, der giver den mulighed for at deltage i ibrugtagningsfasen.

10 Med forordning (EF) nr. 876/2002 af 21. maj 2002 om oprettelse af fællesforetagendet Galileo (EFT L 138, s. 1) har Rådet, efter forslag fra Kommissionen, under anvendelse af artikel 171 EF stiftet dette fællesforetagende, med formålet dels at sikre forvaltningen af projektet med hensyn til forsknings-, udviklings- og demonstrationsfasen, dels at tilvejebringe midlerne til Galileo-programmet. Stifterne af fællesforetagendet var Det Europæiske Fællesskab, repræsenteret af Kommissionen, og Den Europæiske Rumorganisation (ESA), og desuden kunne enhver privat virksomhed, der opfyldte de til dette formål fastsatte kriterier, blive medlem.

11 I meddelelsen til Europa-Parlamentet og Rådet af 15. oktober 2002, med overskriften »Statusrapport om Galileo-programmet« (EFT C 248, s. 2), oplyser Kommissionen, at Galileo-programmet vil blive forvaltet af et privat foretagende i ibrugtagnings- og driftsfasen. Til dette formål vil fællesforetagendet Galileo tilrettelægge et udbud, med henblik på at udvælge et privat konsortium, der vil få tildelt koncession på ibrugtagning og drift af systemet.

12 Kommissionen har for Retten understreget den store betydning af et europæisk radionavigationssystem ud fra teknologiske, økonomiske og strategiske synspunkter, i det omfang beherskelsen af denne teknologi er en forudsætning for beherskelsen af mange industrielle anvendelsesmuligheder. I den forbindelse har Kommissionen bl.a. nævnt forvaltningen af transportsystemer (positionering af motorkøretøjer), udførelsen af miljøpolitikker, fysisk planlægning, meteorologi, geologi, offentlige bygge- og anlægsarbejder, energi, forebyggelse af naturlige og industrielle risici, assistance til civilbeskyttelse i tilfælde af katastrofe, kontrol inden for landbrugspolitikken og privatpersoners fysiske sikkerhed. Ifølge Kommissionen har det fremtidige europæiske system følgende egenskaber:

— en gratis standardydelse til brug for »den brede offentlighed«

— en erhvervsmæssig ydelse til professionelt brug

— en »livsnødvendig« tjeneste til brug ved livstruende situationer, som luftfarts- eller sønavigation

— en tjeneste til eftersøgning og redning med henblik på forbedring af de eksisterende bistandssystemer til brug i nødsituationer

— en tjeneste til regeringsbrug, forbeholdt behov i forbindelse med civilbeskyttelse, national sikkerhed og overholdelse af loven.

13 Kommissionen har oplyst, at udgifterne til udviklingsfasen udgør 1,1 mia. EUR, hvoraf Den Europæiske Union og ESA finansierer hver halvdelen. Udgifterne til ibrugtagningsfasen, 2,1 mia. EUR, skal overvejende finansieres af systemets fremtidige koncessionshaver. Hvad angår fasen for erhvervsmæssig drift har Kommissionen for Retten erklæret, at den forventes påbegyndt i 2010.

3. *Kommissionens ansøgning om registrering af et EF-varemærke*

14 Den 21. juni 2002 indgav Kommissionen i henhold til forordning nr. 40/94 en EF-varemærkeansøgning, der vedrørte registreringen af et farvet figurtegn. Det drejer sig om en stiliseret himmelkugle, inspireret af Den Europæiske Unions og ESA's logoer, og som indeholder udtrykket »Galileo«:

Registreringsansøgningen vedrører »forsknings- og udviklingsydelser på området for satellitbaseret radionavigationssystemer«, der henhører under klasse 42 i Nice-arrangementet.

15 Den 14. marts 2003 rejste sagsøgeren Galileo International LLC indsigelse mod registreringen af varemærket i henhold til artikel 42 i forordning nr. 40/94. Den 29. september 2005 blev indsigelsen forkastet af Harmoniseringskontorets Indsigelsesafdeling. Sagsøgeren påklagede afgørelsen til Harmoniseringskontorets appelkamre.

16 I august 2003 indgav Kommissionen og ESA symbolet for det satellitbaserede radionavigationsprogram Galileo til Verdensorganisationen for Intellektuel Ejendomsret (WIPO) i Genève i henhold til konventionen om beskyttelse af industriel ejendomsret, der blev undertegnet i Paris den 20. marts 1883 og senest revideret i Stockholm den 14. juli 1967 og ændret den 28. september 1979 (*Recueil des traités des Nations unies,* bind 828, nr. 11 847, s. 108, herefter »Pariserkonventionen«).

4. *Brevveksling mellem sagsøgerne og Kommissionen*

17 Ved skrivelse af 30. april 2001 protesterede sagsøgerne til Kommissionen mod dens brug af udtrykket »Galileo« som betegnelse for radionavigationsprojektet. De gjorde gældende, at brugen var til skade for dem og krænkede deres varemærkerettigheder. Den 4. februar 2002 svarede Kommissionen, idet den fastholdt, at brugen af udtrykket »Galileo« som betegnelse for projektet ikke udgjorde en krænkelse af varemærkerettigheder.

18 Sagsøgerne og Kommissionen havde efterfølgende en intensiv brevveksling. Sagsøgerne fastholdt deres stillingtagen, hvorefter Kommissionen benyttede udtrykket »Galileo« i en erhvervsmæssig sammenhæng, idet den ansporede tredjemænd til at gøre det samme, og det for varer og tjenesteydelser, der var af lignende art som dem, der var omfattet af sagsøgernes varemærker. Kommissionen var i modsætning hertil af den opfattelse, at Galileo indtil 2008 vedblev med at være et teknologisk forsknings- og udviklingsprogram, der indtil dette tidspunkt ikke ville indebære nogen form for erhvervsmæssig indtægt, og at sagsøgernes reservationstjenester er aktiviteter, der helt adskiller sig fra positionsbestemmelse ved satellit.

5. *Søgsmål for de almindelige domstole og forvaltningsretssager, der er iværksat af sagsøgerne sideløbende med den foreliggende tvist*

19 Sagsøgeren Galileo International Technology LLC har for Tribunal de commerce de Bruxelles gjort indsigelse mod, at udtrykket »Galileo« bruges af det belgiske selskab Galileo Industries, hvilket selskabs formål er at deltage i udviklingen af aktiviteter i forbindelse med rumindustrien, og hvis deltagere er de vigtigste europæiske industrigrupper, der har interesse i Galileo-progammet. Ved dom af 1. september 2003 forkastede Tribunal de commerce søgsmålet, idet retten bl.a. fastslog, at sagsøgerens erhvervsgren adskilte sig fra selskabet Galileo Industries' erhvervsgren. Sagsøgeren appellerede afgørelsen. Sagen verserer nu for Cour d'appel de Bruxelles.

20 Sagsøgeren Galileo International Technology LLC har desuden for Harmoniseringskontoret rejst forskellige indsigelser mod ansøgninger om registrering af varemærker, der indeholder udtrykket »Galileo«, indgivet af det tyske selskab Astrium, der som et datterselskab til European Aeronautic Defense and Space Company (EADS) (europæisk luft-, forsvars- og rumselskab) er blandt de største europæiske virksomheder inden for området for rumnavigation, og som også er interesseret i Galileo-programmet.

21 Endelig har den samme sagsøger anlagt sag ved retten i første instans i München (Tyskland) med påstand om, dels, at der nedlægges forbud mod Astriums brug af udtrykket »Galileo« som betegnelse for flere varer og tjenesteydelser, dels, at Astriums ansvar fastslås med henblik på at få tilkendt erstatning for det tab, der er lidt som følge af denne brug. Denne retsinstans tog påstanden til følge, og fastslog den 17. februar 2004, at de pågældende aktiviteter var af lignende art, og at de omhandlede tegn skabte risiko for forveksling. Denne afgørelse blev stadfæstet ved en dom afsagt af appeldomstolen i München den 13. januar 2005, som har fået endelig retskraft, da appellen, der blev indgivet af selskabet Astrium, blev afvist i form af en kendelse, afsagt den 24. november 2005 af den tyske forbundsdomstol.

Procedure og parternes påstande

22 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 5. august 2003 har sagsøgerne anlagt den foreliggende sag.

23 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Anden Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisoptagelse. Retten har dog stillet en række spørgsmål, som parterne har besvaret inden for den fastsatte frist. Desuden har Retten, efter at have hørt parterne, henvist sagen til behandling i Anden Udvidede Afdeling.

24 Under retsmødet den 30. november 2005 har parterne afgivet mundtlige indlæg og besvaret spørgsmål fra Retten.

25 Sagsøgerne har nedlagt følgende påstande:

— Kommissionen forbydes

— enhver brug af udtrykket »Galileo« i forbindelse med projektet om et satellitbaseret radionavigationssystem

— direkte eller indirekte at anspore tredjemænd til at bruge dette udtryk i forbindelse med nævnte projekt

— at medvirke i en tredjemands brug af dette udtryk.

— Kommissionen tilpligtes under ét at betale sagsøgerne et beløb på 50 mio. EUR i erstatning for det lidte økonomiske tab.

— Subsidiært, såfremt Kommissionen vedbliver med at bruge udtrykket »Galileo«, tilpligtes den at betale sagsøgerne et beløb på 240 mio. EUR.

— Kommissionen tilpligtes at betale morarenter til sagsøgerne, beregnet på grundlag af Den Europæiske Centralbanks referencerente, forhøjet med to procentpoint, fra tidspunktet hvor sagen blev anlagt.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

26 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Sagen afvises, i det omfang den er baseret på påstande om krænkelse af varemærket, firmanavnet, selskabsnavnet og domænenavnet.

— I øvrigt frifindelse.

— Sagsøgerne tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Retlige bemærkninger

27 Det må fastslås, at sagsøgernes påstande om et pålæg og om erstatning i henhold til artikel 235 og artikel 288, stk. 2, EF er baseret på dels en krænkelse af deres varemærkerettigheder i medfør af artikel 5, stk. 1, litra b), i Rådets første direktiv 89/104/EØF af 21. december 1988 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varemærker (EFT 1989 L 40, s. 1, herefter »direktivet«), og i det væsentlige i medfør af artikel 9, stk. 1, litra b), i forordning nr. 40/94, dels en krænkelse af sagsøgernes selskabsnavne, firmanavne og domænenavne, der er beskyttet i medfør af Pariserkonventionens artikel 8.

1. *Formaliteten*

Parternes argumenter

28 Kommissionen har gjort gældende, at sagen skal afvises, da visse af de klagepunkter, sagsøgerne har fremsat i stævningen, ikke opfylder kravene om klarhed og præcision.

29 For så vidt som sagsøgerne har kritiseret Kommissionen for at have krænket deres nationale varemærker, har Kommissionen således understreget, at selv om sagsøgerne har opregnet de pågældende, angiveligt krænkede varemærker i den foreliggende tvist — dvs. 204 varemærker i forskellige lande, hvoraf 24 er registreret i Fællesskabets medlemsstater — har de slet ikke præciseret, hvilke nationale bestemmelser der påstås tilsidesat. I mangel af sådanne præciseringer finder Kommissionen, at sagsøgerne ikke kan kræve, at den foretager et skøn med henblik på at gætte sig frem til, hvilke nationale bestemmelser der påstås tilsidesat.

30 Hvad angår EF-varemærkerne har sagsøgerne ikke anført, hvorfor en krænkelse af et af disse skulle medføre ansvar for Fællesskabet. De har navnlig ikke påberåbt sig de særlige bestemmelser i artikel 9, stk. 1, litra b), i forordning nr. 40/94.

31 Hertil kommer, at sagsøgerne ikke har forklaret, hvordan deres selskabsnavne, firmanavne og domænenavne er påvirket. I det omfang de blot støtter sig på Pariserkonventionens artikel 8, har de nemlig forsømt at henvise til de relevante nationale lovgivninger, der gennemfører konventionen, og således at anføre begrundelsen for, at Fællesskabet er bundet af denne traktat, som den ikke er part i.

32 Endelig har Kommissionen påberåbt sig, at påstandene om, at Retten skal udstede den et pålæg, skal afvises. EF-traktaten indeholder nemlig ikke bestemmelser, der tildeler Fællesskabets retsinstanser en sådan beføjelse.

33 Sagsøgerne har gjort gældende, at de manglende præcise henvisninger til national lovgivning hverken hindrer Kommissionen i at forstå sagens genstand eller på passende vis at tilrettelægge sit forsvar.

34 For så vidt angår Pariserkonventionens artikel 8 har sagsøgerne gjort gældende, at denne bestemmelse fastsætter princippet om beskyttelsen af firmanavne, hvilket princip er bindende for alle medlemsstaterne. Kommissionen har ved at tilsidesætte dette princip begået en retsstridig handling.

35 Hvad angår påstandene om, at Retten skal forbyde Kommissionen at bruge udtrykket »Galileo«, er sagsøgerne af den opfattelse, at de ikke medfører nogen som helst indblanding i Kommissionens politiske eller administrative kompetence. Det drejer sig blot om at bringe en retsstridig handling til ophør og hindre, at det lidte tab får et større omfang.

Rettens bemærkninger

Om kravet til stævningens klarhed og præcision

36 En stævning skal efter artikel 21, stk. 1, og artikel 53, stk. 1, i Domstolens statut og efter artikel 44, stk. 1, litra c), i Rettens procesreglement angive søgsmålets genstand og en kort fremstilling af søgsmålsgrundene. Disse angivelser skal være tilstrækkeligt klare og præcise til, at sagsøgte kan tilrettelægge sit forsvar, og Retten i givet fald på det således foreliggende grundlag kan tage stilling til sagen. Af retssikkerheds- og retsplejehensyn er det en forudsætning for, at en sag kan antages til realitetsbehandling, at de væsentlige faktiske og retlige omstændigheder, som søgsmålet støttes på, eventuelt kortfattet, men dog på en sammenhængende og forståelig måde, fremgår af selve stævningen (Rettens dom af 29.1.1998, sag T-113/96, Dubois et Fils mod Rådet og Kommissionen, Sml. II, s. 125, præmis 29, og af 10.4.2003, sag T-195/00, Travelex Global and Financial Services og Interpayment Services mod Kommissionen, Sml. II, s. 1677, præmis 26).

37 For at opfylde disse krav skal en stævning, hvori der nedlægges påstand om betaling af erstatning for tab, der hævdes at være forvoldt af en fællesskabsinstitution, indeholde de elementer, der gør det muligt at identificere den adfærd, som sagsøgeren bebrejder institutionen, grundene til, at han antager, at der består en årsagsforbindelse mellem adfærden og det tab, han hævder at have lidt, samt karakteren og størrelsen af dette tab (dommen i sagen Travelex Global and Financial Services og Interpayment Services mod Kommissionen, præmis 27).

— Om de nationale varemærker inden for Fællesskabet og i tredjelande

38 For så vidt angår klagepunkterne vedrørende krænkelsen af de nationale varemærker fremgår det af stævningen, at sagsøgerne har påberåbt sig Fællesskabets ansvar med henblik på at få tilkendt erstatning for det angivelige tab, dvs. tabet af deres nationale varemærkers grundlæggende funktion og værdi. Dette tab, der angiveligt er lidt som følge af brugen af tegnet Galileo, kan ifølge sagsøgerne tilregnes Kommissionen. Det er Kommissionen, der har været årsag til det angivelige tab, bl.a. ved ikke at overholde disse varemærkerettigheder, som defineret i direktivets artikel 5, stk. 1, litra b).

39 I henhold til direktivets artikel 5, stk. 1, litra b), indebærer det registrerede varemærke, at indehaveren kan »forbyde tredjemand, der ikke har hans samtykke, at gøre erhvervsmæssig brug af [...] et tegn, der er identisk med eller ligner varemærket, når de varer eller tjenesteydelser, der er dækket af varemærket, er af samme eller lignende art som dem, der er dækket af det pågældende tegn, og der som følge heraf i offentlighedens bevidsthed er risiko for forveksling, herunder at der er en forbindelse med varemærket«.

40 Henvisningen i stævningen til direktivets artikel 5, stk. 1, litra b), må anses for tilstrækkeligt klar og præcis for så vidt angår de 24 varemærker, der er registreret i Fællesskabets medlemsstater. Direktivets artikel 5, stk. 1, indeholder nemlig en

harmonisering i Fællesskabet af reglerne om de rettigheder, der er knyttet til varemærket, og definerer den enerettighed, som indehaverne af varemærker i Fællesskabet har (Domstolens dom af 16.7.1998, sag C-355/96, Silhouette International Schmied, Sml. I, s. 4799, præmis 25, og af 12.11.2002, sag C-206/01, Arsenal Football Club, Sml. I, s. 10273, præmis 43). Fællesskabets medlemsstater var forpligtet til at gennemføre bestemmelsen i national ret, og Kommissionen har ikke bestridt, at gennemførelsen er blevet foretaget fuldstændigt for de 24 varemærker, der er omfattet af direktivet.

41 Følgelig skal disse klagepunkter ikke afvises med den begrundelse, at sagsøgerne ikke har præciseret, hvilke nationale bestemmelser der angiveligt er tilsidesat. Kommissionens formalitetsindsigelse forkastes derfor på dette punkt.

42 For så vidt angår de 178 varemærker, der er registreret i tredjelande, kan sagsøgernes henvisning til direktivet ikke råde bod på mangelen på præcision af arten og rækkevidden af de varemærkerettigheder, som de pågældende tredjelandes lovgivning angiveligt indeholder. Sagsøgernes tavshed på dette punkt gør det hverken muligt for Kommissionen at tilrettelægge sit forsvar eller for Retten at tage stilling til sagen, i det omfang sagsøgerne har nedlagt påstand om, at det angivelige tab er forårsaget af en krænkelse af disse varemærkerettigheder.

43 På denne baggrund skal sagen afvises for så vidt angår klagepunktet vedrørende krænkelsen af disse rettigheder. I øvrigt har sagsøgerne som svar på et af Rettens skriftlige spørgsmål erkendt, at de ikke kan gøre rettigheder gældende, der følger af varemærker, der er registreret i tredjelande.

— Om de velkendte varemærker

44 Sagsøgerne har i punkt 40 i replikken gjort opmærksom på, at deres varemærker er velkendte. I det omfang de hermed har villet påberåbe sig direktivets artikel 5, stk. 2 og 5, bemærkes, at denne bestemmelse blot giver medlemsstaterne mulighed for at fastsætte en yderligere beskyttelse af velkendte varemærker, dels, hvis de pågældende varer eller tjenesteydelser ikke er af lignende art, dels i forbindelse med brug af et tegn med et andet formål end at skelne mellem varer eller tjenesteydelser. Sagsøgerne har dog ikke i stævningen nærmere redegjort for det udbredte kendskab til netop deres varemærker og de nærmere beskyttelsesforanstaltninger herfor i medfør af national lovgivning.

45 Selv om det således er muligt, at kendskabet til deres varemærker er blevet påvirket af Kommissionens omhandlede adfærd, har sagsøgerne imidlertid ikke fremført et anbringende, der er nødvendigt for at opfylde de nævnte krav til præcision. Sagen skal derfor afvises for så vidt angår klagepunktet vedrørende tilsidesættelsen af direktivets artikel 5, stk. 2 og 5.

— Om EF-varemærkerne

46 Det må fastslås, at sagsøgerne i stævningen har anført, at de har fem »EF-varemærker og ansøgninger om registrering af EF-varemærker«, og de har påberåbt sig en »krænkelse af rettighederne til varemærket Galileo International Technology og af de rettigheder, der følger af deres ansøgninger om EF-varemærkerne«. Desuden er »forordning [...] nr. 40/94« udtrykkeligt nævnt i fodnoten på side 57.

47 Selv om artikel 9, stk. 1, litra b), i forordning nr. 40/94 ikke er udtrykkeligt nævnt i stævningen, indeholder denne — i det mindste indirekte — en påberåbelse af de rettigheder, der følger af denne bestemmelse. Hertil kommer, at fejl, der er begået ved angivelsen af den relevante bestemmelse, ifølge fast retspraksis ikke kan medføre, at klagepunktet afvises, hvis klagepunktets genstand og den nødvendige korte fremstilling heraf fremgår tilstrækkelig klart af stævningen (Domstolens dom af 7.5.1969, sag 12/68, X mod Kontrolkommissionen, Sml. 1969, s. 27, org.ref.: Rec. s. 109, præmis 6 og 7, og Rettens dom af 10.10.2001, sag T-171/99, Corus UK mod Kommissionen, Sml. II, s. 2967, præmis 36). Det kan på denne baggrund konkluderes, at det heller ikke påhviler en sagsøger udtrykkeligt at angive den særlige retsregel, der er genstand for klagepunktet, forudsat at argumentationen er tilstrækkeligt klar til, at modparten og Fællesskabets retsinstanser uden videre kan identificere bestemmelsen.

48 Artikel 9, stk. 1, litra b), i forordning nr. 40/94 giver indehaveren af et EF-varemærke rettigheder, der er identiske med dem, der tilkommer indehaveren af et nationalt varemærke i medfør af direktivets artikel 5, stk. 1, litra b). Sidstnævnte bestemmelse er gentagne gange gjort gældende i stævningen. I øvrigt har Kommissionen ikke taget fejl for så vidt angår »fællesskabsdelen« af de anførte klagepunkter, eftersom den i svarskriftets punkt 50 udtrykkeligt henviser til artikel 9 i forordning nr. 40/94.

49 Heraf følger, at sagsøgernes påberåbelse af artikel 9, stk. 1, litra b), i forordning nr. 40/94 opfylder de nævnte krav til præcision og derfor kan antages til realitetsbehandling.

— Om selskabsnavnene, firmanavnene og domænenavnene

50 Ifølge sagsøgerne omfatter beskyttelsen af deres selskabsnavne også deres firmanavne, mens deres domænenavne er udtryk for en særlig anvendelse af firmanavnene. Adspurgt om rækkevidden af denne udtalelse har sagsøgerne

præciseret, at Pariserkonventionens artikel 8 kun omfatter beskyttelsen af firmanavnet, mens selskabsnavnet er beskyttet af andre nationale retsregler. De har tilføjet, at de med søgsmålet ønsker at understrege, at selv om den nævnte artikel 8 kun beskytter firmanavnet i snæver forstand, er rettighederne i forbindelse med deres selskabsnavne tillige påvirket.

51 Hvad angår klagepunkterne vedrørende påvirkningen af deres selskabsnavne og domænenavne fastslås det, at sagsøgerne ikke har forelagt nogen elementer, der uddyber disse erklæringer. De forholder sig bl.a. helt tavse for så vidt angår de nationale retsregler, der hævdes at være tilsidesat, og om de almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer, på grundlag af hvilke Fællesskabet, i henhold til artikel 288, stk. 2, EF, skal erstatte det hævdede tab. Disse klagepunkter opfylder ikke de ovennævnte krav til præcision og skal derfor afvises.

52 For så vidt angår sagsøgernes påberåbelse af deres firmanavne som omhandlet i Pariserkonventionens artikel 8 er det korrekt, at firmanavnet udgør en intellektuel ejendomsret, hvis beskyttelse i medfør af nævnte artikel 8 er gældende for medlemmerne af Verdenshandelsorganisationen (WTO) i medfør af Aftale om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder (herefter »TRIPs-aftalen«) (Domstolens dom af 16.11.2004, sag C-245/02, Anheuser-Busch, Sml. I, s. 10989, præmis 91-96).

53 Selv om det påhviler medlemmerne af WTO, herunder Fællesskabets medlemsstater, at indføre denne beskyttelse af firmanavnet, fremgår det ikke desto mindre blot af Pariserkonventionens artikel 8, at »[f]irmanavne skal beskyttes i alle [de lande, der er omfattet af konventionen], uden pligt til anmeldelse eller registrering, hvad enten de udgør en del af et varemærke eller ej«.

54 Denne tekst — der intet indeholder om rækkevidden af og betingelserne for beskyttelsen af firmanavnet — indeholder blot et krav om at indføre en sådan beskyttelse. Den kan derfor ikke anses for at indeholde en harmonisering af reglerne vedrørende rettighederne i forbindelse med et firmanavn.

55 I modsætning til direktivets artikel 5, der præcist definerer »[r]ettigheder, der er knyttet til varemærket« — hvilket er årsagen til, at henvisningen til denne artikel gyldigt kan erstatte påberåbelsen af medlemsstaternes relevante interne lovgivninger (jf. præmis 40 ovenfor) — gør Pariserkonventionens artikel 8 med den brede formulering det muligt for forskellige nationale lovgivere at indføre forskellige beskyttelsesordninger, idet de bl.a. fastsætter betingelser vedrørende en minimal brug eller et minimalt kendskab til et firmanavn (jf. i denne retning Anheuser-Busch-dommen, præmis 97).

56 Til Rettens spørgsmål om beskyttelsen i medfør af Pariserkonventionens artikel 8 har sagsøgerne ikke gjort nogen særlig national bestemmelse gældende, der indebærer en tilstrækkelig beskyttelse af deres firmanavne, og som kan være tilsidesat af Kommissionen.

57 Som følge heraf kan sagsøgerne, selv om de relevante nationale bestemmelser til beskyttelse af rettigheder omfattet af TRIPs-aftalen ganske rigtigt skal anvendes i lyset af ordlyden af og formålet med bestemmelserne i denne aftale (Anheuser-Busch-dommen, præmis 55), ikke med føje henvise til denne forpligtelse i den foreliggende sag, da de har undladt at påberåbe sig og mere præcist at anføre sådanne nationale bestemmelser.

58 Hertil kommer, at da bestemmelserne i TRIPs-aftalen ikke har direkte virkning, skaber de ikke i sig selv rettigheder, som sagsøgerne kan påberåbe sig direkte for Fællesskabets retsinstanser (jf. i denne retning Anheuser-Busch-dommen, præmis 54) uafhængigt af eventuelle nationale bestemmelser.

59 Heraf følger, at også klagepunktet vedrørende tilsidesættelsen af Pariserkonventionens artikel 8 skal afvises.

Om påstandene med henblik på, at Kommissionen bringer de angivelige retsstridige handlinger til ophør

60 I det omfang sagsøgerne har nedlagt påstand om, at det forbydes Kommissionen at bruge udtrykket »Galileo« i forbindelse med projektet om et satellitbaseret radionavigationssystem, har Kommissionen henvist til fast retspraksis, hvorefter Fællesskabets retsinstanser, selv inden for rammerne af erstatningssager, ikke uden at gribe ind i den administrative myndigheds enekompetencer kan påbyde en fællesskabsinstitution at træffe foranstaltninger (Domstolens dom af 18.4.1991, sag C-63/89, Assurances du crédit mod Rådet og Kommissionen, Sml. I, s. 1799, præmis 30, Rettens dom af 27.6.1991, sag T-156/89, Valverde Mordt mod Domstolen, Sml. II, s. 407, præmis 150, samt Rettens kendelse af 1.6.1999, sag T-71/99, Meyer mod Kommissionen, Sml. II, s. 1727, præmis 13, og af 14.1.2004, sag T-202/02, Makedoniko Metro og Michaniki mod Kommissionen, Sml. II, s. 181, præmis 53).

61 Kommissionen har tilføjet, at artikel 288, stk. 2, EF kun omhandler erstatning for allerede lidte tab, og den hjemler ingen ret til at udstede pålæg med henblik på at undgå fremtidige retsstridige forhold. Forbuddet mod at bruge et navn kan ikke anses for en erstatning in natura. Et sådant forbud ville nemlig ganske vist hindre, at det hævdede tab blev større, men det ville ikke medføre en erstatning for en allerede lidt skade.

62 I den forbindelse bemærkes, at Fællesskabet ifølge artikel 288, stk. 2, EF »[f]or så vidt angår ansvar uden for kontraktforhold [...] i overensstemmelse med de almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer, [skal] erstatte skader forvoldt af dets institutioner eller af dets ansatte under udøvelsen af deres hverv«. Denne bestemmelse omhandler såvel betingelserne for at ifalde ansvar uden

for kontraktforhold som de nærmere bestemmelser for og omfanget af retten til erstatning. Desuden giver artikel 235 EF Domstolen »kompetence til at afgøre tvister vedrørende de i artikel 288, stk. 2, omhandlede skadeserstatninger«.

63 Det følger af disse to bestemmelser — der i modsætning til artikel 40, stk. 1, i den tidligere EKSF-traktat, som blot fastsatte en økonomisk erstatning, ikke udelukker erstatning in natura — at Fællesskabets retsinstanser har kompetence til at pålægge Fællesskabet enhver form for erstatning, der er i overensstemmelse med de almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer på området for ansvar uden for kontraktforhold, herunder erstatning in natura, såfremt den er i overensstemmelse med disse grundsætninger, i givet fald i form af et handle- eller undladelsespålæg.

64 På området for varemærker har direktivet til formål, at de registrerede nationale varemærker er beskyttet ensartet i alle medlemsstaterne. I henhold til artikel 5, stk. 1, giver et sådant varemærke indehaveren beføjelse til at »forbyde tredjemand« at gøre brug heraf. Som det er anført ovenfor (præmis 40), indeholder denne bestemmelse en harmonisering i Fællesskabet af reglerne om de rettigheder, der er knyttet til varemærket.

65 Heraf følger, at den ensartede beskyttelse, som indehaveren af et nationalt varemærke, der er registreret i en medlemsstat, er omfattet af, følger af de almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer, som omhandlet i artikel 288, stk. 2, EF.

66 Dette bekræftes af forordning nr. 40/94, der i artikel 98, stk. 1, bestemmer, at såfremt EF-varemærkedomstolen finder, at sagsøgte har krænket eller truet med at krænke et EF-varemærke, udsteder den et »forbud mod, at sagsøgte krænker eller truer med at krænke EF-varemærket«, og den træffer ligeledes foranstaltninger, som tager sigte på at sikre overholdelsen af dette forbud. I medfør af artikel 249, stk. 2, EF er denne forordning bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

67 Selv om den ensartede beskyttelse af en varemærkeindehaver er gennemført i medlemsstaterne i form af den processuelle mulighed, som de kompetente nationale retsinstanser har for at træffe afgørelser om, at det forbydes sagsøgte at krænke den påberåbte varemærkerettighed, unddrages Fællesskabet principielt ikke en tilsvarende processuel foranstaltning fra Fællesskabets retsinstanser, eftersom disse har enekompetence i sager om erstatning, som anlægges mod Fællesskabet (dommen i sagen Travelex Global and Financial Services og Interpayment Services mod Kommissionen, præmis 89).

68 Fællesskabet er så meget mindre unddraget den ovennævnte beskyttelsesordning, da Fællesskabets institutioner er forpligtet til at efterleve fællesskabsretten i sin helhed, hvorunder den afledte ret hører. Kommissionen skal således efterleve bestemmelserne i direktivet og i forordning nr. 40/94, der efter Kommissionens forslag blev vedtaget af Rådet (jf. i denne retning dommen i sagen Travelex Global and Financial Services og Interpayment Services mod Kommissionen, præmis 85 og 86 og den deri nævnte retspraksis).

69 For så vidt som Kommissionen har bestridt, at det pågældende forbud reelt kan genoprette det hævdede tab, bemærkes, at sagsøgerne har påstået, at de er ofre for en retsstridig, vedvarende og gentagen brug af tegnet Galileo, hvilket krænker deres varemærkerettigheder. Varemærkerettens særlige genstand består imidlertid navnlig i, at indehaveren sikres en eneret til at bruge mærket til et produkt, når dette første gang bringes i handelen, hvorved han beskyttes mod konkurrenter, som måtte ønske at misbruge mærkets stilling og omdømme til at sælge produkter, der retsstridigt er forsynet med dette mærke (jf. Domstolens dom af 11.11.1997, sag C-349/95, Loendersloot, Sml. I, s. 6227, præmis 22 og den deri nævnte retspraksis).

70 Følgelig indebærer krænkelsen af eneretten til at bruge et varemærke nødvendigvis en forringelse af mærket og forvolder af samme årsag et tab for dets indehaver.

71 En fuldstændig erstatning af det således forvoldte tab kræver, at varemærkeindehaverens retsstilling genoprettes helt og fuldt, hvilket som minimum, og uafhængigt af en eventuelt opgjort økonomisk erstatning, kræver et øjeblikkeligt ophør af krænkelsen af rettigheden. Sagsøgerne vil netop med det i sagen begærede pålæg opnå, at Kommissionens angivelige krænkelse af deres varemærkerettigheder bringes til ophør.

72 Kommissionen har desuden selv, som svar på Rettens spørgsmål, understreget, at det er utænkeligt, at den i tilfælde af idømmelse af betaling af erstatning skulle tilsidesætte afgørelsen ved at vedblive med at udøve den adfærd, som Retten har erklæret retsstridig. Således har Kommissionen erkendt, at der de facto vil påhvile den et undladelsespålæg i medfør af en afgørelse afsagt af Fællesskabets retsinstanser, hvorved dens ansvar konstateres. En sådan afgørelse svarer til stiltiende at udstede et pålæg til Kommissionen.

73 På denne baggrund skal påstandene med henblik på at forbyde Kommissionen at bruge udtrykket »Galileo« i forbindelse med projektet om et satellitbaseret radionavigationssystem antages til realitetsbehandling. Kommissionens anbringende om, at påstandene ikke kan admitteres, tages således ikke til følge.

Konklusion

74 Det følger af ovenstående overvejelser, at de i sagen nedlagte påstande kan antages til realitetsbehandling i det hele. Det samme gør sig gældende for klagepunkterne vedrørende tilsidesættelsen af sagsøgernes rettigheder i medfør af direktivets artikel 5, stk. 1, litra b), og artikel 9, stk. 1, litra b), i forordning nr. 40/94 for så vidt angår deres nationale varemærker registreret i medlemsstaterne og deres EF-varemærker.

2. *Realiteten*

75 Sagsøgerne har principalt lagt princippet om Kommissionens ansvar som følge af en retsstridig handling til grund for søgsmålet, subsidiært princippet om Kommissionens ansvar som følge af en lovlig handling.

Om Kommissionens ansvar som følge af en retsstridig handling

Indledende bemærkninger

76 Det bemærkes, at det ansvar uden for kontraktforhold, som Fællesskabet kan ifalde i henhold til artikel 288, stk. 2, EF som følge af dets organers retsstridige handlinger, efter fast retspraksis forudsætter, at en række betingelser er opfyldt, nemlig at den adfærd, der lægges den berørte institution til last, har været retsstridig, at der foreligger et virkeligt tab, og at der er årsagssammenhæng mellem den hævdede adfærd og det påståede tab (Domstolens dom af 29.9.1982, sag 26/81, Oleifici Mediterranei mod EØF, Sml. s. 3057, præmis 16, Rettens dom af 11.7.1996, sag T-175/94, International Procurement Services mod Kommissionen, Sml. II, s. 729, præmis 44, af 16.10.1996, sag T-336/94, Efisol mod Kommissionen, Sml. II, s. 1343, præmis 30, og af 11.7.1997, sag T-267/94, Oleifici Italiani mod Kommissionen, Sml. II, s. 1239, præmis 20).

77 Så snart en af disse betingelser ikke er opfyldt, må sagsøgte frifindes i det hele, uden at det er nødvendigt at undersøge, om de øvrige betingelser er opfyldt (Domstolens dom af 15.9.1994, sag C-146/91, KYDEP mod Rådet og Kommissionen, Sml. I, s. 4199, præmis 19 og 81, og Rettens dom af 20.2.2002, sag T-170/00, Förde-Reederei mod Rådet og Kommissionen, Sml. II, s. 515, præmis 37).

78 Den retsstridige handling, som en fællesskabsinstitution kritiseres for at have begået, skal bestå i en tilstrækkelig kvalificeret overtrædelse af en bestemmelse, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder (Domstolens dom af 4.7.2000, sag C-352/98 P, Bergaderm og Goupil mod Kommissionen, Sml. I, s. 5291, præmis 42).

79 Det kriterium, der er afgørende for, om denne betingelse er opfyldt, består i, at den pågældende fællesskabsinstitution åbenbart og groft har overskredet grænserne for sine skønsbeføjelser.

80 Såfremt denne institution har et stærkt begrænset eller intet skøn, kan selve den omstændighed, at der er begået en overtrædelse af fællesskabsretten, være tilstrækkelig til at bevise, at der foreligger en tilstrækkeligt kvalificeret krænkelse (Rettens dom af 12.7.2001, forenede sager T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 og T-225/99, Comafrica og Dole Fresh Fruit Europe mod Kommissionen Sml. II, s. 1975, præmis 134, og af 10.2.2004, forenede sager T-64/01 og T-65/01, Afrikanische Frucht-Compagnie og Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert mod Rådet og Kommissionen, Sml. II, s. 521, præmis 71).

81 Det er i lyset af disse bemærkninger, at de forskellige anbringender og argumenter, som sagsøgerne i den foreliggende sag har gjort gældende, skal gennemgås.

Parternes argumenter

82 Med det første klagepunkt har sagsøgerne gjort gældende, at Kommissionens retsstridige handling, der er skyld i det lidte tab, består i tilsidesættelsen af de varemærkerettigheder, de er indehavere af i medfør af direktivets artikel 5, stk. 1, litra b). Ved at bruge udtrykket »Galileo« og ved at anspore tredjemænd til at

anvende det uden sagsøgernes samtykke har Kommissionen krænket deres varemærkerettigheder og vedbliver med at krænke dem. Sagsøgerne har desuden gjort deres EF-varemærker gældende i henhold til artikel 9, stk. 1, litra b), i forordning nr. 40/94.

83 De har i den forbindelse præciseret, at udtrykket »Galileo«, som Kommissionen har brugt, i væsentlig grad ligner deres varemærker. Deres varemærkers fornødne særpræg er derfor i stor udstrækning påvirket af Kommissionens adfærd.

84 Sagsøgerne har tillige understreget den lighed, der er mellem de varer og tjenesteydelser, som de udbyder, og dem, der vedrører Kommissionens Galileo-projekt, da begge parters målgrupper i vidt omfang er identiske.

85 Sagsøgerne udbyder nemlig tjenesteydelser rettet mod sektoren for luft-, sø- og landtransport, hotelsektoren og endelige forbrugere. Disse tjenesteydelser gør det muligt at få oplysninger om den faktiske tidsmæssige position på fly i luften, flyenes forventede afgangstider og muligheder for reservation. Sagsøgerne udbyder tillige varer i tilknytning til disse tjenesteydelser, navnlig computerprogrammer.

86 Hvad angår navigationsprojektet Galileo er det rettet til potentielle brugere, nemlig leverandører af tjenesteydelser, fabrikanter og deres kunder på området for vej-, jernbane- og luftfartstransport samt i søfartssektoren. Den principale tjenesteydelse, som dette projekt tilbyder, er den faktiske tidsmæssige lokalisering af et af disse transportmidler.

87 Denne principale tjenesteydelse er identisk med de tjenesteydelser, som sagsøgerne tilbyder, hvilken ydelse gør det muligt at bestemme et flys præcise geografiske position. Ligheden omfatter også varerne, eftersom Galileo-projektet indebærer udvikling af software og særlige computere til at analysere, anvende og udbrede oplysninger til forbrugerne.

88 Ifølge sagsøgerne er der risiko for, at de pågældende kundekredse forveksler deres varemærker med udtrykket »Galileo«, som Kommissionen bruger. Kommissionen har nemlig selv understreget den enorme betydning af det europæiske Galileo-projekt, da projektet forventes at skabe omkring 140 000 arbejdspladser, og da markedet for udstyr og tjenesteydelser er beregnet til mere end 9 mia. EUR om året fra 2010. Sagsøgerne har vurderet, at denne udvikling uundgåeligt vil indebære en mere og mere intensiv brug af udtrykket »Galileo« på alle de teknologiske områder, som projektet vedrører.

89 Desuden er den brug, som Kommissionen vil gøre af udtrykket »Galileo«, ifølge sagsøgerne »erhvervsmæssig«, da udtrykket er blevet brugt i forbindelse med samtlige de tjenesteydelser, som Galileo-projektet skal levere.

90 Sagsøgerne har præciseret, at Kommissionen og Rådet har lagt vægt på, at Galileo-projektet er baseret på et partnerskab med det private erhvervsliv, og at det havde et erhvervsmæssigt formål med henblik på at sikre projektets økonomiske bæredygtighed. På nuværende tidspunkt arbejder en sammenslutning af 65 virksomheder således allerede på projektets tekniske aspekter, og talrige industri- og bankkoncerner forbereder allerede deres fremtidige deltagelse. Under alle disse funktionsfaser er Galileo-projektet derfor en væsentlig økonomisk satsning for det private erhvervsliv.

91 Kommissionen har allerede i samarbejde med ESA stiftet »fællesforetagendet Galileo« (jf. præmis 10 ovenfor), der skal gennemføre Galileo-programmets

udviklings- og testfaser og forberede ibrugtagnings- og driftsfaserne. Desuden har Kommissionen den 22. maj 2003 offentliggjort et udbud til en værdi af 500 000 EUR med henblik på bl.a. at undersøge Galileo-projektets integration i de eksisterende navigationssystemer.

92 I øvrigt giver den omstændighed, at Kommissionen har ansøgt om registrering af EF-varemærket Galileo (jf. præmis 14 ovenfor), kun mening, hvis Kommissionen påtænker at bruge mærket for at adskille varer eller tjenesteydelser.

93 Ifølge sagsøgerne har Kommissionen ansporet nogle store europæiske industrikoncerner til at bruge udtrykket »Galileo« som varemærke erhvervsmæssigt, som f.eks. selskabet Galileo Industries, der blev indstævnet for Tribunal de commerce de Bruxelles (jf. præmis 19 ovenfor), og som påberåbte sig, at det var Kommissionen, der havde valgt udtrykket »Galileo«. De partnere, som fællesforetagendet henvender sig til, bliver nødvendigvis opfordret til at bruge det samme udtryk, hvilken brug Kommissionen tillige er ansvarlig for.

94 Med det andet klagepunkt har sagsøgerne kritiseret Kommissionen for at have forvoldt dem et tab, idet den ikke har foretaget en varemærkesøgning. Enhver, der påtænker at bruge et nyt varemærke, risikerer imidlertid, at en tredjemand allerede har fået enerettighederne til et tegn, der er identisk eller sammenligneligt. Sagsøgerne har anført, at Kommissionen, hvis den havde foretaget en sådan søgning, ville have fået kendskab til deres varemærkerettigheder, og den ville nemt have kunnet vælge et andet udtryk som betegnelse for projektet. Kommissionen har i alle tilfælde begået en alvorlig fejl, idet den fortsætter med at bruge udtrykket »Galileo«, selv om den efterfølgende blev oplyst om deres varemærkerettigheder.

95 Kommissionen har svaret, at forskningsprogrammet Galileos tegn og de varemærker, som sagsøgerne har påberåbt sig, ikke ligner hinanden, da deres varemærkers væsentlige og særprægede bestanddel er en stiliseret himmelkugle. Hvad nærmere angår Kommissionens ansøgning om registrering af et EF-varemærke vedrører denne et meget særligt tegn (jf. præmis 14 ovenfor), der ikke skaber nogen risiko for forveksling med de af sagsøgerne påberåbte varemærker.

96 Denne varemærkeansøgning vedrører desuden tjenesteydelser, der vedrører forskning og udvikling, og som er begrænset til området for satellitbaseret radionavigation. Den blev indgivet udelukkende af retssikrende årsager med henblik på at udelukke risikoen for, at en privat virksomhed tilegner sig udtrykket og uberettiget drager fordel af, at det er velkendt.

97 Desuden er de af sagsøgerne påberåbte varemærker ikke bestemt for den brede kundekreds. Sagsøgerne bruger dem kun som led i transaktioner, der foretages med en begrænset kreds af erhvervsdrivende. Følgelig er deres varemærker ikke velkendte blandt forbrugerne og de endelige brugere.

98 Af samme årsag er der i den brede kundekreds ingen risiko for forveksling af de påberåbte varemærker med udtrykket »Galileo«, der er brugt til det europæiske projekt. De erhvervsdrivende, som sagsøgernes aktiviteter er bestemt for, er langt mere velunderrettede end gennemsnitsforbrugeren, og har ingen vanskeligheder med at genkende udtrykket »Galileo« som en betegnelse for det europæiske forskningsprojekt og at adskille sagsøgernes varemærker herfra.

99 Kommissionen har tilføjet, at den udelukkende har brugt udtrykket »Galileo« som et synonym for navnet på det europæiske satellitbaserede navigationsprojekt. Det har aldrig været hensigten med denne brug at reklamere for en tjenesteydelse eller en vare, der er frembragt på grundlag af tekniske resultater inden for rammerne af projektet.

100 Hvad angår »fællesforetagendet Galileo« er dets eneste funktion at gennemføre forsknings- og udviklingsfaserne i Galileo-programmet, og det udøver ingen erhvervsmæssig virksomhed. Fællesforetagendet administrerer blot udbud og udvælger systemets fremtidige koncessionshaver.

101 Kommissionen har benægtet at have ansporet tredjemænd til at bruge udtrykket »Galileo« for varer eller tjenesteydelser erhvervsmæssigt. Der er bl.a. ingen tilknytning til selskabet Galileo Industries. Kommissionen har navnlig ikke opfordret dette selskab til at anvende udtrykket »Galileo« som varemærke.

102 Hvad angår sagsøgernes andet klagepunkt har Kommissionen bestridt, at den skulle være retligt forpligtet til at foretage varemærkesøgninger. Den omstændighed, at den ikke har foretaget varemærkesøgninger, er derfor ikke i sig selv en fejl.

Rettens bemærkninger

— Om det første klagepunkt vedrørende tilsidesættelsen af sagsøgernes varemærkerettigheder

103 Hvad angår klagepunktet vedrørende Kommissionens tilsidesættelse af de varemærkerettigheder, som sagsøgerne er indehavere af, fastslås det, at direktivets artikel 5, stk. 1, litra b), og artikel 9, stk. 1, litra b), i forordning nr. 40/94 indeholder bestemmelser, der har til formål at tillægge dem rettigheder. Disse bestemmelser tildeler nemlig sagsøgerne, der er indehavere af varemærker, som er beskyttet ved direktivet og forordning nr. 40/94, eneretten til, under visse betingelser, at forbyde enhver tredjemand at bruge et tegn, der ligner eller er identisk med deres varemærker.

104 For så vidt angår spørgsmålet, om disse bestemmelser og den rettighed, de tildeler sagsøgerne, har været genstand for en tilstrækkelig kvalificeret overtrædelse fra Kommissionens side, bør det bemærkes, at en sådan overtrædelse forudsætter, at alle betingelserne for anvendelsen af disse bestemmelser er opfyldt i den konkrete sag.

105 I den forbindelse bemærkes for det første, at beskyttelsen af varemærkeindehaveren i henhold til en af disse betingelser er afhængig af, at der er risiko for forveksling, bl.a. forårsaget af, at de varer eller tjenesteydelser, som det pågældende varemærke og tegn omfatter, er af samme eller lignende art.

106 Kommissionen har derfor kun tilsidesat direktivets artikel 5, stk. 1, litra b), og artikel 9, stk. 1, litra b), i forordning nr. 40/94, hvis sagsøgerne godtgør, at den har brugt udtrykket »Galileo« som betegnelse for varer eller tjenesteydelser, der er af lignende eller samme art som de varer og tjenesteydelser, der er omfattet af de varemærker, de er indehavere af.

107 Selv om sagsøgerne har godtgjort, at de selv tilbyder talrige tjenesteydelser og varer ved hjælp af deres varemærker, der indeholder udtrykket »Galileo«, er dette ikke tilfældet for så vidt angår Kommissionens anvendelse af samme udtryk.

108 Sagsøgerne har bl.a. ikke godtgjort, at Kommissionen selv tilbyder varer eller tjenesteydelser i forbindelse med Galileo-projektet.

109 De har blot i processkrifterne gjort gældende, at Kommissionens Galileo-projekt var rettet mod »potentielle brugere«, at det »inde[bar] udviklingen« af særligt software, at det var »bestemt til levering af tjenesteydelser«, og at Kommissionen med dens ansøgning om EF-varemærke »påtænk[te] at bruge dette varemærke« til at adskille varer eller tjenesteydelser.

110 Sagsøgerne har som svar på et skriftligt spørgsmål stillet af Retten udtrykkeligt erkendt, at der endnu ikke fandtes varer og tjenesteydelser som følge af tekniske resultater, opnået ved hjælp af Kommissionens Galileo-projekt, og at sådanne varer og tjenesteydelser således endnu ikke var tilgængelige for fremtidige offentlige eller private brugere af det satellitbaserede radionavigationssystem.

111 Det bemærkes for det andet, at direktivets artikel 5, stk. 1, litra b), og artikel 9, stk. 1, litra b), i forordning nr. 40/94 tillige betinger beskyttelsen af varemærkeindehaveren af, at en tredjemands brug af det pågældende tegn er »erhvervsmæssig«.

112 Således er varemærkeindehaveren kun beskyttet, hvis brugen af det pågældende tegn kan skade varemærkets funktioner, navnlig den grundlæggende funktion, der består i at give forbrugerne en garanti for varens eller tjenesteydelsens oprindelse. Dette er navnlig tilfældet, hvis en tredjemands brug af det påtalte tegn giver indtryk af, at der er en faktisk erhvervsmæssig forbindelse mellem tredjemands varer eller tjenesteydelser og den virksomhed, som varerne eller tjenesteydelserne hidrører fra. I denne forbindelse skal det efterprøves, om de pågældende forbrugere kan fortolke det af tredjemand anvendte tegn således, at det betegner eller tilsigter at betegne den virksomhed, som tredjemands varer eller tjenesteydelser hidrører fra (jf. i denne retning Anheuser-Busch-dommen, præmis 59 og 60).

113 I den konkrete sag er disse betingelser ikke opfyldt. Som det fremgår af sagsakterne, har Kommissionen indtil videre kun brugt udtrykket »Galileo« til globalt at betegne sit satellitbaserede radionavigationsprojekt, ganske vist ved at understrege de mange fordele, som den fremtidige drift ville bringe brugerne (jf. præmis 12 ovenfor), men uden at skabe en faktisk forbindelse mellem visse af de varer eller tjenesteydelser, der vedrører gennemførelsen af projektets forsknings-, udviklings- og ibrugtagningsfaser på den ene side, og de varer og tjenesteydelser, som sagsøgerne tilbyder på den anden side. Hvad angår varerne og tjenesteydelserne til egentlig radionavigation, er det ubestridt at de på projektets nuværende stadie stadig ikke findes (jf. præmis 110 ovenfor).

114 I den forbindelse skal det bl.a. bemærkes, at brugen af et tegn er »erhvervsmæssig«, når den finder sted i forbindelse med en erhvervsmæssig virksomhed, hvormed der søges opnået økonomisk vinding (jf. dommen i sagen Travelex Global and Financial Services og Interpayment Services mod Kommissionen, præmis 93 og den deri nævnte retspraksis).

115 Det er i den sammenhæng korrekt, at Kommissionen har understreget projektets erhvervsmæssige målsætning. Den yder enhver mulig opbakning for at gøre projektet funktionsdygtigt, og for at tjenesteydelserne til satellitbaseret radionavigation rent faktisk vil kunne tilbydes på det fastsatte tidspunkt, da projektets eksistensberettigelse netop er den erhvervsmæssige drift.

116 Kommissionens rolle er ikke desto mindre begrænset til iværksættelsen af dens satellitbaserede radionavigationsprojekt som et »europæisk svar« på det amerikanske GPS-system og det russiske Glonass-system, økonomisk støtte til projektets forsknings-, udviklings- og ibrugtagningsfaser samt fastlæggelsen af en passende ramme for den senere økonomiske driftsfase, bl.a. i form af en deltagelse i stiftelsen af »fællesforetagendet Galileo« og offentliggørelsen af et udbud med henblik på integrationen af Galileo-projektet i de eksisterende navigationssystemer.

117 Kommissionen udøver således ikke en erhvervsmæssig virksomhed, for så vidt som den hverken udbyder varer eller tjenesteydelser på markedet. Med anvendelsen af udtrykket »Galileo« inden for rammerne af projektets forsknings-, udviklings- og ibrugtagningsfaser, der ligger før tidspunktet for den egentlige økonomiske drift, har Kommissionen ikke til hensigt at opnå en økonomisk fordel i forhold til andre erhvervsdrivende, da der ikke er nogen erhvervsdrivende, der befinder sig i en konkurrencesituation med Kommissionen på dette område. I modsætning til sagsøgernes opfattelse er det derfor ikke kunstigt i den konkrete sammenhæng at sondre mellem Galileo-projektets økonomiske driftsfase og de tidligere faser.

118 Følgelig har sagsøgerne heller ikke godtgjort, at Kommissionens brug af udtrykket »Galileo« kunne skade de påberåbte varemærkers funktion, og at brugen var »erhvervsmæssig« som omhandlet i direktivets artikel 5, stk. 1, litra b), og artikel 9, stk. 1, litra b), i forordning nr. 40/94.

119 Denne konklusion anfægtes ikke af den omstændighed, at Kommissionen har indgivet en ansøgning til Harmoniseringskontoret om registrering af Galileo-projektet som EF-varemærke vedrørende »forsknings- og udviklingsydelser på området for satellitbaseret radionavigation«, og at den indgav symbolet til WIPO (jf. præmis 14 og 16 ovenfor).

120 Selv om sådanne handlinger kan udgøre et indicium for ansøgerens hensigt om at udøve en erhvervsmæssig aktivitet, er dette ikke tilfældet under den konkrete sags faktiske omstændigheder, så længe Kommissionens adfærd ikke overskrider rammerne for den rolle, som den indtil nu er tildelt i forbindelse med dens satellitbaserede radionavigationsprojekt samt brugen af udtrykket »Galileo« (jf. præmis 113, 116 og 117 ovenfor).

121 Sagsøgernes indsigelser om, at Kommissionen efter al sandsynlighed vil bruge sit fremtidige EF-varemærke til fordel for det satellitbaserede radionavigationssystems koncessionshavere ved at overføre varemærket eller i form af udstedelse af licenser, er påstande, der må henregnes til ren spekulation, der ikke har større vægt end Kommissionens modstridende påstand, hvorefter varemærkeansøgningen udelukkende blev indgivet af retssikrende årsager, med henblik på at udelukke risikoen for, at en privat virksomhed tilegner sig udtrykket »Galileo« og drager uberettiget fordel heraf.

122 Sagsøgerne udtrykker reelt blot deres frygt for, at Kommissionen skulle begunstige private virksomheder med sit EF-varemærke, så snart mærket er blevet registreret af Harmoniseringskontoret. Registreringen har dog endnu ikke fundet sted, hvorfor

Kommissionen ikke på nuværende tidspunkt kan anvende varemærket. Sagsøgerne har nemlig indgivet en klage til Harmoniseringskontoret med henblik på at gøre indsigelse mod registreringen (jf. præmis 15 ovenfor), og denne klage har opsættende virkning i medfør af artikel 57, stk. 1, i forordning nr. 40/94. Under hensyn til de retsmidler, der er tilgængelige til anfægtelse af den afgørelse, der vil blive truffet af det kompetente appelkammer ved Harmoniseringskontoret, er det ikke muligt at afgøre, hvorvidt den af Kommissionen indgivne varemærkeansøgning til sidst vil blive imødekommet.

123 Det er korrekt, at Fællesskabets retsinstanser på området for erstatning har beføjelse til at pålægge den sagsøgte institution at betale en bestemt sum penge eller til at fastslå eller konstatere institutionens ansvar, selv om tabet endnu ikke kan opgøres nøjagtigt, under forudsætning af, at tabet er forestående og med tilstrækkelig sikkerhed påregneligt. Der kan således anlægges sag for Domstolen, så snart skadens årsag er sikker, for at undgå skader af endnu større omfang (Domstolens dom af 2.6.1976, forenede sager 56/74-60/74, Kampffmeyer m.fl. mod Kommissionen og Rådet, Sml. s. 711, præmis 6, og af 14.1.1987, sag 281/84, Zuckerfabrik Bedburg mod Rådet og Kommissionen, Sml. s. 49, præmis 14).

124 Det skal imidlertid fastslås, at denne retspraksis, selv om den giver Domstolen adgang til at tage en erstatningspåstand til følge, også uden at tabet kan opgøres, ikke giver den kompetence til at idømme den sagsøgte institution ansvar uden først at have fastslået, at institutionen rent faktisk har begået en tilstrækkeligt kvalificeret overtrædelse af en retsregel, der har til formål at tillægge sagsøgeren rettigheder.

125 I denne sag er det således ikke tilstrækkeligt, at sagsøgerne hævder, at der blot foreligger en risiko for, at Kommissionen i fremtiden krænker deres rettigheder i henhold til direktivets artikel 5, stk. 1, litra b), og artikel 9, stk. 1, litra b), i forordning nr. 40/94, for at få Kommissionen idømt ansvar i henhold til artikel 288, stk. 2, EF, i den situation hvor Kommissionen måtte beslutte at bruge udtrykket »Galileo« erhvervsmæssigt i forbindelse med tjenesteydelser eller varer, der er omfattet af sagsøgernes varemærker. Sagsøgerne har bl.a. undladt at godtgøre, at Kommissionens nuværende brug af udtrykket »Galileo« som betegnelse for dens projekt nødvendigvis indebærer en fremtidig krænkelse af deres rettigheder.

126 Det følger af ovenstående, at Kommissionens eget brug af udtrykket »Galileo« som betegnelse for dens satellitbaserede radionavigationsprojekt ikke opfylder alle betingelserne for, at direktivets artikel 5, stk. 1, litra b), og artikel 9, stk. 1, litra b), i forordning nr. 40/94 finder anvendelse.

127 Kommissionen har derfor ikke med denne adfærd krænket sagsøgernes rettigheder i henhold til direktivets artikel 5, stk. 1, litra b), og artikel 9, stk. 1, litra b), i forordning nr. 40/94.

128 Sagsøgerne har desuden gjort gældende, at Kommissionen har ansporet og opfordret de private virksomheder, der er interesserede i driften af projektet, til allerede nu at bruge udtrykket »Galileo« til erhvervsmæssige formål, dvs. i forbindelse med varer og tjenesteydelser. Sagsøgerne har i den forbindelse henvist til de ca. ti sager, de har anlagt mod disse virksomheder for de nationale retsinstanser og rejst ved Harmoniseringskontoret (jf. præmis 19-21 ovenfor). Ifølge sagsøgerne er disse virksomheder nødvendigvis blevet opfordret til at bruge udtrykket erhvervsmæssigt med henblik på at skabe en sammenhæng mellem deres aktiviteter og Kommissionens projekt. Følgelig kan den private sektors brug af udtrykket »Galileo« tilregnes Kommissionen.

129 Det bemærkes i den forbindelse, at det kun er adfærd eller handlinger, der kan tilregnes en institution eller et fællesskabsorgan, der kan gøre Fællesskabet ansvarligt uden for kontraktforhold (jf. i denne retning Domstolens dom af 10.7.1985, sag 118/83, CMC m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 2325, præmis 31, og af 23.3.2004, sag C-234/02 P, Ombudsmanden mod Lamberts, Sml. I, s. 2803, præmis 59).

130 Ifølge fast retspraksis skal det påståede tab fremgå tilstrækkeligt klart af den påklagede adfærd, dvs. adfærden skal være den afgørende årsag til tabet (jf. Rettens kendelse af 12.12.2000, sag T-201/99, Royal Olympic Cruises m.fl. mod Rådet og Kommissionen, Sml. II, s. 4005, præmis 26 og den deri nævnte retspraksis, bekræftet efter appel ved Domstolens kendelse af 15.1.2002, sag C-49/01 P, Royal Olympic

Cruises m.fl. mod Rådet og Kommissionen, ikke trykt i Samling af Afgørelser). Det påhviler derimod ikke Fællesskabet at erstatte ethvert, eventuelt fjernt, tab som følge af dets organers adfærd (jf. bl.a. Domstolens dom af 4.10.1979, forenede sager 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 og 45/79, Dumortier frères m.fl. mod Rådet, Sml. s. 3091, præmis 21).

131 I den konkrete sag er det korrekt, at Kommissionen har brugt udtrykket »Galileo« som betegnelse for det europæiske satellitbaserede radionavigationsprojekt. Det er tillige korrekt, at Kommissionen måtte være vidende om, at de virksomheder, der ønsker økonomisk at drive projektet, fristes til at bruge det samme udtryk med henblik på at drage fordel af, at såvel Kommissionen som projektet er velkendte.

132 Disse virksomheders brug af det pågældende udtryk i forbindelse med deres erhvervsmæssige aktiviteter hviler ikke desto mindre på et frit valg.

133 Sagsøgerne har nemlig dels ikke godtgjort, at Kommissionen har forpligtet virksomhederne til at bruge udtrykket, eller at den aktivt har opfordret dem hertil i form af en hemmelig aftale. Dels har de end ikke hævdet, at der er organisatoriske og funktionelle forbindelser mellem de pågældende virksomheder og Kommissionen, eller at Kommissionen kontrollerer dem ved direkte eller indirekte indblanding i virksomhedernes drift. Endelig er der intet der taler for, at Kommissionens oprindelige valg af udtrykket »Galileo« nødvendigvis ville have ansporet de interesserede virksomheder til at gøre det samme for ikke at bringe hele projektets økonomiske succes i fare.

134 Da virksomhederne formodes at have kendskab til fællesskabsretten og varemærkeretten, må det antages, at de, henset til de relevante retsregler, er ansvarlige for deres egen adfærd på markedet, for så vidt som de har valgt at bruge udtrykket »Galileo« som led i deres økonomiske aktiviteter.

135 Heraf følger, at virksomhedernes valg skal anses for at være den direkte og afgørende årsag til det angivelige tab, da Kommissionens eventuelle medvirken til tabet ligger for fjernt til, at det ansvar, der påhviler virksomhederne, kan overføres på Kommissionen.

136 På denne baggrund skal klagepunktet vedrørende krænkelsen af sagsøgernes varemærkerettigheder forkastes.

— Om det andet klagepunkt vedrørende Kommissionens uagtsomme handling over for sagsøgerne

137 Hvad angår klagepunktet om Kommissionens uberettigede undladelse af at foretage en varemærkesøgning bemærkes blot, at fællesskabsinstitutionernes forsømmelighed kun kan begrunde ansvar for Fællesskabet, såfremt institutionerne ikke har overholdt en i en fællesskabsretlig bestemmelse fastsat retlig forpligtelse (jf. dommen i sagen Travelex Global and Financial Services og Interpayment Services mod Kommissionen, præmis 143 og den deri nævnte retspraksis).

138 I den konkrete sag har sagsøgerne dog ikke anført, i henhold til hvilken fællesskabsbestemmelse Kommissionen skulle være forpligtet til at foretage en undersøgelse af, om der forelå ældre varemærkeregistreringer af udtrykket »Galileo«. Desuden krænker Kommissionens brug af udtrykket som betegnelse for dens satellitbaserede radionavigationsprojekt ikke sagsøgernes varemærkerettigheder, hvorfor Kommissionen ikke kan lastes for at have undladt, forud for brugen, at foretage en undersøgelse af deres varemærker.

139 Heraf følger, at sagsøgerne heller ikke har formået at godtgøre, at den adfærd, Kommissionen i denne forbindelse er kritiseret for at have udvist, er retsstridig.

140 På denne baggrund skal klagepunktet om Kommissionens uagtsomme handling over for sagsøgerne tillige forkastes.

— Konklusion

141 Eftersom hverken retsstridigheden af Kommissionens kritiserede adfærd eller den tilstrækkelige direkte årsagsforbindelse mellem den kritiserede adfærd og det påståede tab er godtgjort, er betingelserne for, at Fællesskabet ifalder ansvar uden for kontraktforhold, ikke opfyldt.

142 Under disse omstændigheder skal sagsøgernes erstatningssøgsmål, der er baseret på dette ansvarsgrundlag, forkastes.

Om Kommissionens ansvar som følge af en lovlig handling

143 Sagsøgerne har gjort gældende, at Kommissionen er ansvarlig for dens lovlige handlinger. I den konkrete sag har brugen af udtrykket »Galileo« påvirket — og påvirker — deres rettigheder på en helt usædvanlig måde, da de er de eneste virksomheder, hvis rettigheder er blevet påvirket af den omhandlede foranstaltning (et usædvanligt tab). Desuden er risikoen for, at en offentlig myndighed krænker varemærkerettigheder ved at bruge et udtryk til et projekt, skønt krænkelsen nemt kunne have været undgået, på ingen måde en typisk følge af, at aktiviteterne finder

sted i en bestemt erhvervsgren (et særligt tab). Endelig er Kommissionens uforsigtige valg af udtrykket »Galileo« ikke begrundet i en almen økonomisk interesse (ingen begrundelse).

144 I den forbindelse bemærkes, at når retsstridigheden af den adfærd, som fællesskabsinstitutionerne i den konkrete sag er kritiseret for, ikke er godtgjort, følger det ikke heraf, at de virksomheder, der finder, at de har lidt et tab som følge af denne adfærd, ikke under nogen omstændigheder kan opnå erstatning på grundlag af Fællesskabets ansvar uden for kontraktforhold (jf. i denne retning Domstolens dom af 29.9.1987, sag 81/86, De Boer Buizen mod Rådet og Kommissionen, Sml. s. 3677, præmis 17).

145 I henhold til artikel 288, stk. 2, EF er grundlaget for den forpligtelse, Fællesskabet har til at erstatte de tab, der skyldes institutionerne, »de almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer«. Rækkevidden af disse principper er ikke blot begrænset til at omfatte Fællesskabets ansvar uden for kontraktforhold i forbindelse med institutionernes retsstridige handlinger.

146 De nationale retsregler om ansvar uden for kontraktforhold gør det imidlertid muligt for privatpersoner — skønt i forskellig grad — på særlige områder, og idet der gælder forskellige nærmere betingelser herfor, ad rettens vej at få erstatning for visse tab, selv om den, der har forvoldt skaden, ikke har begået en retsstridig handling.

147 I tilfælde af et tab som følge af en handling, der er begået af en af Fællesskabets institutioner, hvis retsstridige karakter ikke er godtgjort, kan Fællesskabet ifalde ansvar uden for kontraktforhold, hvis betingelserne om, at der skal foreligge et tab, at der skal være årsagssammenhæng mellem tabet og den handling, der lægges Fællesskabets institutioner til last, og at tabet har usædvanlig og særlig karakter, er

opfyldt samtidig (Domstolens dom af 15.6.2000, sag C-237/98 P, Dorsch Consult mod Rådet og Kommissionen, Sml. I, s. 4549, præmis 19).

148 Hvad angår tab, som erhvervsdrivende kan lide som følge af Fællesskabets institutioners aktiviteter, er det »usædvanligt«, når det overskrider grænserne for, hvilke risici der knytter sig til økonomisk virksomhed inden for det pågældende område (dommen i sagen Afrikanische Frucht-Compagnie og Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert mod Rådet og Kommissionen, præmis 151 og den deri nævnte retspraksis).

149 I den foreliggende sag kan dette tab, selv hvis det antages, at sagsøgerne beviser, at tabet foreligger, og at det skyldes Kommissionens brug af udtrykket »Galileo«, ikke anses for at overskride grænserne for de iboende risici, der knytter sig til sagsøgernes udnyttelse af det samme begreb i forbindelse med deres varemærker.

150 Da de valgte navnet »Galileo« som betegnelse for deres varemærker, varer og tjenesteydelser, kunne sagsøgerne således ikke være uvidende om, at de var inspireret af fornavnet på den berømte italienske matematiker, fysiker og astronom, der blev født i Pisa i 1564, og som er en af de store skikkelser i europæisk kultur og videnskabshistorie. Sagsøgerne har således frivilligt udsat sig for risikoen for, at en anden, i dette tilfælde Kommissionen, lovligt, dvs. uden at krænke deres varemærkerettigheder, kan bruge det samme kendte navn til dens forskningsprogram på området for satellitbaseret radionavigation. Desuden havde National Aeronautics and Space Administration (NASA) (den amerikanske rumfartsadministration) allerede i 1989 valgt udtrykket »Galileo« som betegnelse for en rumekspedition, nemlig opsendelsen af en observationssatellit mod planeten Jupiter.

151 Under de konkrete omstændigheder er det hævdede tab, som sagsøgerne har lidt, derfor ikke usædvanligt.

152 Denne konstatering udelukker enhver ret til erstatning i den forbindelse, uden det er fornødent, at Retten tager stilling til betingelsen om, at det hævdede tab skal være særligt.

153 Heraf følger, at sagsøgernes påstand om erstatning, der er baseret på Fællesskabets ansvar uden for kontraktforhold, når dets organer ikke har handlet retsstridigt, heller ikke skal tages til følge.

154 Det følger af alle de ovenstående overvejelser, at Kommissionen skal frifindes i det hele.

Sagens omkostninger

155 Ifølge procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom.

156 Da sagsøgerne har tabt sagen, bør det pålægges dem, foruden at bære deres egne omkostninger, at betale de omkostninger, der er afholdt af Kommissionen, i overensstemmelse med den sagsøgte institutions nedlagte påstand herom.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Anden Udvidede Afdeling)

1) Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber frifindes.

2) Sagsøgerne betaler sagens omkostninger.

Pirrung Meij Forwood

Pelikánová Papasavvas

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 10. maj 2006.

E. Coulon J. Pirrung

Justitssekretær Afdelingsformand

Indhold

Sagens baggrund ..... II - 1298

1. Udtrykket »Galileo« som brugt af sagsøgerne ..... II - 1298

2. Udtrykket »Galileo« som brugt af Kommissionen ..... II - 1300

3. Kommissionens ansøgning om registrering af et EF-varemærke ..... II - 1303

4. Brevveksling mellem sagsøgerne og Kommissionen ..... II - 1304

5. Søgsmål for de almindelige domstole og forvaltningsretssager, der er iværksat af sagsøgerne sideløbende med den foreliggende tvist ..... II - 1305

Procedure og parternes påstande ..... II - 1306

Retlige bemærkninger ..... II - 1308

1. Formaliteten ..... II - 1308

Parternes argumenter ..... II - 1308

Rettens bemærkninger ..... II - 1310

Om kravet til stævningens klarhed og præcision ..... II - 1310

— Om de nationale varemærker inden for Fællesskabet og i tredjelande II - 1311

— Om de velkendte varemærker ..... II - 1313

— Om EF-varemærkerne ..... II - 1313

— Om selskabsnavnene, firmanavnene og domænenavnene ..... II - 1314

Om påstandene med henblik på, at Kommissionen bringer de angivelige retsstridige handlinger til ophør ..... II - 1317

Konklusion ..... II - 1320

2. Realiteten ..... II - 1321

Om Kommissionens ansvar som følge af en retsstridig handling ..... II - 1321

Indledende bemærkninger ..... II - 1321

Parternes argumenter ..... II - 1322

Rettens bemærkninger ..... II - 1327

— Om det første klagepunkt vedrørende tilsidesættelsen af sagsøgernes varemærkerettigheder ..... II - 1327

— Om det andet klagepunkt vedrørende Kommissionens uagtsomme handling over for sagsøgerne ..... II - 1335

— Konklusion ..... II - 1336

Om Kommissionens ansvar som følge af en lovlig handling ..... II - 1336

Sagens omkostninger ..... II - 1339